

Het eerste werk wat ik van dezen schilder-teekenaar, tien jaar, wellicht langer geleden, als bij toeval te zien kreeg, was verrassend door spontaniteit en picturaal élan. Dit beginwerk — het waren aquarellen — huldigde de traditie der Haagsche school zonder traditioneel te zijn, het bevatte nieuwe opvattingen ten opzichte der kleur en de onderwerpen waren oorspronkelijk, soms anekdotisch getint.

Hoewel meer vlot illustratief dan stijlvol, hield het de mogelijkheid in, van een misschien niet diepe, maar nerveus-intellectuele kunst.

Ik heb daarna — vooral in Pulchri — meer ontmoedigende dan bemoedigende resultaten van hem te zien gekregen. Van Meegeren is een schilder waarvan de mondaine dames-critiek terstond lispelde van buitengewone begaafdheid en groote belofte, gemeenplaatsen uitgesproken als complimenten op een soireetje. Intusschen, Van Meegeren is werkelijk iemand van opmerkelijke begaafdheid, dit te ontkennen heeft geen zin, hij is een van die virtuoze naturen, die zich vrij gemakkelijk van de technische problemen meester maken, maar die het tegenwicht missen van een krachtige of hartstochtelijke persoonlijkheid om hun kunst te behoeden voor de ontaarding van een behendigheidsspel. Zijn werk kenmerkt zich veelal door een bepaalde pose van talentvolle achteloosheid, dit vooral met betrekking tot de meer impressionistische tendenz in zijn werk.

En na zijn vaak zoetelijke anekdotiek en zijn vervolgens ietwat sentimentele beoefening van het geïmporteerde mode-onderwerp: le demimonde — onwezenlijk als deze kappers-expressie, — nu de Bijbelsche dramatiek.

Om tot den Bijbel te komen veronderstelt men tevens een geestelijke evolutie in die richting zooals bijv. J. Luyken en J. Toorop. Er zijn ook andere wegen, als die van den eenzame vol menschelijk gevoel en hooge

genialiteit: Rembrandt, wiens leven en kunst zich afspiegelt in zijn beelden ontleend aan den Bijbel, maar deze is, ondanks zijn innige menschelijkheid, uitzondering. Er zijn modernen zooals: F. von Uhde en de 19de eeuwse Engelschen onder invloed van Dante, Gabriël, Rossetti, maar ook al komen zij niet boven datgene wat vorige eeuwen hebben voortgebracht, zoo gaven zij ons toch een zelfstandige visie. Is dit niet het geval, dan is het slechts een picturaal uitstapje, wat ik niemand misgun, maar wat overigens geen diepe beteekenis heeft. Ik gevoel mij tegenover Van Meegeren niet gerechtigd, hierin te oordeelen, de toekomst zal doen zien tot welke der beide mogelijkheden de kunst van dezen schilder behoort. Het voorloopig resultaat is inderdaad verrassend, al is er veel wat bij nadere beschouwing zwakke kanten vertoont. Zoo vinden wij ook meer-malen analogie met de 17e eeuwse meesters — inzonderheid Rembrandt — in zijn werk. En doet het niet eveneens als een anachronisme aan, Christus onder gothische gewelven te vinden? De verbeeldingskracht van dezen schilder heeft zich hier te veel verdeeld, te weinig geconcentreerd. Veel van het hier aanwezige is niet het resultaat van het Denken in Beelden, het zijn te veel begripssamenstellingen en te weinig imaginatie, zij missen juist daarom datgene wat ons de phantasie zonder aarzeling doet aanvaarden en het de zinnelijke realiteit verschaft. De verbeeldingskracht, de actieve Phantasie is een zoo geheel verschillende factor met de virtuoze begaafdheid, hoewel het een het ander niet uitsluit. Een voorbeeld hiervan is No. 19 „Christus op den Olijfberg”; hier heeft de schilder, zonder veel mise en scène, of aangedikte dramatiek, ons den hevigen tweestrijd, het oogenblik van beangstigende duisternis, van den Christusfiguur weergegeven.